

Vážené kolegyně a kolegové,

připravili jsme pro vás soubor dokumentů, které vám pomohou při zpracování studijních textů vytvářených v rámci projektu ESF Tvorba a inovace e-learningových studijních podpor studia speciální pedagogiky (CZ.1.07/2.2.00/15.0439).

Pokusili jsme se metodiku zpracovat tak, abychom zajistili pro jednotlivé autory maximální komfort a nezatěžovali je zbytečnými a časově náročnými technickými pracemi. Na druhou stranu je ovšem nutné zajistit formální uniformitu a kompatibilitu všech opor, které v rámci projektu vzniknou. Uvědomujeme si, že první verze metodiky nezodpoví všechny případné dotazy a nejasnosti, které se mohou při psaní objevit. Jakékoli podněty pro doplnění a upravení metodiky prosím adresujte na e-mailovou adresu jiri.langer@upol.cz. Metodiku tak budeme průběžně upravovat – její aktuální verzi vždy najdete na webové adrese projektu <http://opory.upol.cz>.

Součástí opory

Každá studijní opora se bude skládat z několika částí, přičemž ke každé z nich máte k dispozici wordovský soubor (šablonu):

- Rukopis studijního textu – úvod, kapitoly, závěr („kód opory-rukopis.doc“)
- Baterie úkolů pro LMS Unifor („kód opory-ukoly.doc“)
- Baterie testových otázek pro LMS Unifor („kód opory-test.doc“)
- Průvodní list opory („kód opory-pruvodni_list.doc“)
- Informace o autorovi („kód opory-profil.doc“)

Metodické soubory

Celá metodika se skládá z několika samostatných částí zaměřených na jednotlivé oblasti tvorby opor:

- Návod pro psaní opory a jednotlivých kapitol („Metodika-navod.pdf“)
- Norma pro bibliografické citace („Metodika-citace.pdf“)
- Tvorba úkolů („Metodika-ukoly.pdf“)
- Tvorba elektronických testů („Metodika-testy.pdf“)
- Vyplnění průvodního listu („Metodika-pruvodni_list.pdf“)
- Profily autorů („Metodika-profil.pdf“)
- Směrnice k edičním oporám („Metodika-smernice.pdf“)

Autor tak dostane sadu souborů, přičemž soubory s příponou PDF budou součástí metodiky a wordovské soubory (šablony) budou sloužit ke vpisování textů.

Pro tvorbu studijního textu nemusíte používat žádné speciální programy, rukopis bude odevzdán v podobě wordovského souboru s přílohami (průvodní list, obrázky, videoukázky, audioukázky, baterie úkolů, baterie testových otázek, informace o autorovi aj.).

Rozsah opory

Dle platné směrnice děkanky PdF UP č. 4/2008 *Vznik studijních opor v rámci ediční a projektové činnosti PdF UP v Olomouci* (ve znění novely z r. 2010), je počet stran jedné opory stanoven na 60. Stanovený počet stran je nastaven na obsah výuky v rozsahu jednoho semestru a neměl by být proto dle směrnice překročen. Vzhledem k tomu, že opory v našem projektu zpravidla nekopírují konkrétní předměty, není nutné se těmito 60 stranami omezovat. Je však třeba myslet na to, že počet stran finálního textu (v elektronické verzi i verzi pro tisk)

bude kvůli případným obrázkům, sloupcům s margináliemi, sazbě apod. vyšší, než počet stran odevzdaného rukopisu. Ze zkušeností s již vytvořenými oporami jsme spočítali, že 1 strana distančního textu v průměru obsahuje cca 3100 znaků (včetně mezer). Při počtu 60 stran by tedy měl rukopis (bez příloh) obsahovat cca 186000 znaků (včetně mezer). Vzhledem k výše uvedenému specifiku námi vytvářených opor jsme proto stanovili **rozsah rukopisu na celkem 180000 – 240000 znaků (včetně mezer)**. U opor vytvářených v rámci tematického bloku č. 12 (cizojazyčné opory), je nutné dodržet počet stran 60, aby nedocházelo k navýšení nákladů na překlad rukopisů do cizích jazyků.

Formátování textu

Vytvořené rukopisy budou redakčně upraveny a převedeny do programu MiniAware, ze kterého budou dále exportovány do LMS Unifor a do formátu pro knižní tisk. Nemusíte se tedy zatěžovat dodržováním přesných nastavení a parametru textu, ale v rámci minimalizace zbytečné práce a urychlení redakčních a editorských prací je třeba domluvit se na základních formátech rukopisů:

- Typ písma: Times New Roman
 - Velikost písma: 12
 - Řádkování: 1
 - Poznámky pod čarou: nepoužívat (v elektronické podobě nefungují)
 - Zarovnání textu: do bloku
 - Odrážky: nepoužívat víceúrovňové odrážky
 - Barva písma: černá (nepoužívat různé barvy písma a barevná zvýraznění pozadí písma)
- Detaily včetně příkladů jsou uvedeny v souboru „Metodika-navod.pdf“.

Součástí distančních textů jsou kromě specifických částí kapitoly (cíle, průvodce studiem, shrnutí, kontrolní otázky a úkoly, pojmy k zapamatování – více viz soubor „Metodika-navod.pdf“) i marginálie a distanční ikony. Jak je blíže vysvětleno v návodu, marginálie v rukopisu uveďte umístěním do závorek před odstavec a zvýrazněte je **modrou barvou**, ke kterému má patřit. Distanční ikony budou do textu přidány v rámci redakčních prací.

Rukopisy opor rovněž projdou jazykovou korekturou (kromě opor z tematického okruhu 12, které budou přeloženy do angličtiny). Všechny navržené korektury a úpravy dostane autor k odsouhlasení.

Obrázky, videa a ostatní přílohy

Součástí textu pochopitelně mohou být i obrázky, grafy, schémata, tabulky a jiné grafické prvky. V elektronické formě opor (která je primární) pak můžete použít i videoukázky, audioukázky, animace apod. Z tištěné podoby budou muset být tyto prvky z logických důvodů vypuštěny. Je proto třeba myslet na to, že případné odkazy v textu na videoukázky, audioukázky a animace budou v tištěné verzi přeformulovány.

Obrázky nebo jiné externí soubory je možné do textu rukopisu vkládat buď přímo, nebo ještě lépe je mít v samostatném souboru a v textu jen uvést jeho název (a zvýraznit zeleným podbarvením). Zelené zvýraznění názvů souborů se týká i souborů s videem, audioukázkou nebo animací (tedy všech externích souborů).

Např.

Obr.: Tónový audiogram

audiogram.jpg

Autonomní kapitoly

Jak již bylo zmíněno výše, předpokládá se, že při výuce konkrétních předmětů nebude zpravidla použita celá opora, ale pouze některé její kapitoly, případně bude využito několika kapitol z různých opor. Proto je třeba při psaní jednotlivých kapitol k nim přistupovat jako k samostatným a relativně na sobě nezávislým textům (nedělat tedy vzájemné odkazy mezi kapitolami, nečíslovat obrázky, tabulky apod.). V rámci jedné kapitoly je však možné odkazovat na jinou část dané kapitoly (takový odkaz poté vyznačte **šedým podbarvením** textu, který bude odkazem)

Po zkompileování opory z různých opor by takové odkazy nebyly funkční a pro studenty by byly zmatečné. Každá kapitola pak bude mít také vlastní seznam použité a doporučené literatury. V samotném závěru každé opory pak bude i sumarizující přehled veškeré použité a doporučené literatury, ten však bude důležitý pouze v tištěné verzi opor a v případech, kdy se vyučující rozhodne použít oporu jako celek. Totéž se týká i úvodu a závěru každé opory.

Posudky

Na každou vytvořenou oporu budou zpracovány 3 posudky, přičemž 1 bude posuzovat „distančnost“ opory, zbylé 2 budou odborné (1 bude zpracován interním a 1 externím posuzovatelem). Všechny 3 posudky pak budou mj. použity i při vydání opory, stejně jako formulář posouzení kompatibility opory s LMS Unifor.

Honorář a autorská práva

Jak již bylo avizováno dříve, autorský honorář za jednu oporu byl stanoven ve výši 65.000,- Kč a při nedodržení termínu odevzdání budou nabíhat sankce za každý týden prodlení. Jak bude uvedeno v autorské smlouvě, honorář bude autorům proplacen až po získání doporučujícího stanoviska všech 3 posuzovatelů a schválení kompatibility opory s LMS Unifor.

Autor (resp. autoři) budou disponovat autorskými právy k vytvořenému textu v příslušném podílu dle autorské smlouvy. Vzhledem k tomu, že studijní texty vznikají v rámci projektu zaměřeného na inovaci výuky Ústavu speciálněpedagogických studií PdF UP, mohou být jednotlivé části vytvořených opor využity ostatními vyučujícími, ovšem výhradně v rámci výuky USS. O využití vytvořených materiálů v rámci výuky jiným vyučujícím, než je autor dané opory (nebo kapitoly) bude rozhodovat vedení USS.

Věříme, že námi zpracované soubory s metodikou pomohou zvládnout tvorbu opor tak, aby byly dodrženy všechny stanovené podmínky a současně ulehčí autorům jejich práci.

Jiří Langer
Vojtech Regec
Jiří Štencl